

Helsinki, Kööpenhamina, Oslo, Tukholma, 19. helmikuuta 2003

Tilinpäätöstiedote vuodelta 2002

Tulos parani viimeisellä neljänneksellä

- Liikevoitto kasvoi 12 prosenttia
- Tuotot lisääntyivät 4 prosenttia; rahoituskate ja palkkiotuotot kasvoivat
- Kulut kasvoivat 7 prosenttia, syynä LG Petro Bankin hankinta sekä eräiden uudelleenjärjestelykulujen ja kausivaihteluiden yhteisvaikutus
- Luottotappiot pysyivät suhteellisen matalalla tasolla
- Tulos parani 67 prosenttia 323 miljoonaan euroon

Markkinatilanne oli haastava vuonna 2002

- Tuotot laskivat 4 prosenttia ja kulut kasvoivat 2 prosenttia, kun Postgirot Bankin vaikutus poistetaan
- Luottotappiot alenivat 261 miljoonaan euroon eli niitä oli 0,19 prosenttia luottokannasta
- Osakekohtainen tulos oli 0,30 euroa (0,53 euroa)
- Oman pääoman tuotto (ilman liikearvoa) oli 11,3 prosenttia (19,2 prosenttia)
- Ehdotettu osinko on 0,23 euroa osakkeelta – sama kuin vuoden 2001 osinko

Parannusta on saatu aikaan – lisätoimia luvassa

- Tuottojen vaihtelu väheni, kun osakesijoituksia pienennettiin ja vahinkovakuutustoiminta myytiin
- Pääoman käyttö tehostui ja vakavaraisuus pysyi vahvana luotonannon lisääntymisestä ja ehdotetusta korkeasta osingosta huolimatta
- Luottokannan laatu oli vakaa ja luottotappiot pysyivät matalalla tasolla, kun keskityttiin pohjoismaisiin asiakkaisiin
- Kuluvähennysohjelmia on käynnistetty ja kustannustehokkuuden parantaminen on keskeisellä sijalla vuonna 2003

”Nordean vuoden 2002 tulos on vaikeassa markkinatilanteessa hyväksyttävällä tasolla, mutta ei vielä riittävän hyvä. Parannusta on kuitenkin saatu aikaan, kun toiminnassa on keskitytty lyhyen aikavälin tavoitteiden tunnistamiseen ja saavuttamiseen. Tuottojen vaihtelu on vähentynyt ja tulos kehittyi vakaasti vuonna 2002. Riskisijoitukset pienentyivät vuoden aikana luotonannon kasvusta huolimatta. Luottokannan laatu on edelleen tyydyttävä, vaikka luottotappiot kasvoivat jonkin verran viimeisellä neljänneksellä. Vuonna 2003 kulut pystytään pitämään vuoden 2002 tasolla, kun yhdistymisprosessia jatketaan ja tuloksia parannetaan kaikkialla konsernissa. Kannattavuus ja pääoman tehokas käyttö ovat kasvua tärkeämpiä tämänhetkisessä taloudellisessa tilanteessa, ja keskitymme jatkossakin kustannustehokkuuden parantamiseen”, sanoo Nordean konsernijohtaja Lars G Nordström.

Nordea on Pohjoismaiden ja Itämeren alueen johtava finanssipalvelukonserni. Konsernilla on kolme liiketoiminta-aluetta: vähittäispankki, suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat sekä varallisuudenhoito ja henkivakuutus. Nordealla on yli 10 miljoonaa asiakasta ja 1 240 konttoria. Konserni on maailman johtava Internet-pankkipalveluiden tarjoaja ja sillä on 3,3 miljoonaa verkkopankkiasiakasta. Nordea noteerataan Helsingin, Kööpenhaminan ja Tukholman pörsseissä.

Liiketoiminta-alueisiin perustuva tuloslaskelma

	10-12	7-9	Muutos	1-12	1-12 ¹	Muutos
Miljoonaa euroa	2002	2002	%	2002	2001	%
Rahoituskate	885	874	1	3 451	3 465	0
Palkkiotuotot ja -kulut	388	371	5	1 535	1 432	7
Arvopaperikauppa	130	127	2	530	543	-2
Muut	54	34	59	154	165	-7
Tuotot yhteensä	1 457	1 406	4	5 670	5 605	1
Henkilöstökulut	-545	-521	5	-2 086	-1 878	11
Muut kulut	-448	-404	11	-1 659	-1 511	10
Kulut yhteensä	-993	-925	7	-3 745	-3 389	11
Tulos ennen luottotappioita	464	481	-4	1 925	2 216	-13
Luottotappiot, netto	-76	-66	15	-261	-373	-30
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	16	4	400	52	95	-45
Tulos ennen sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulosta	404	419	-4	1 716	1 938	-11
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta	41	39		122	172	
Henkivakuutustoiminnan tulos	44	-13		2	-17	
Vahinkovakuutustoiminnan tulos	0	-4		-122	-18	
Liikearvopoistot	-43	-42		-171	-147	
Liikevoitto	446	399	12	1 547	1 928	-20
Varaus eläkesäätiön vastuuvaajeen kattamiseen	17	-120	-114	-255	-	
Verot	-140	-86	63	-405	-360	-13
Vähemmistöosuus	0	0	0	0	0	
Tulos	323	193	67	887	1 568	-43

Tunnusluvut

Osakekohtainen tulos, euroa	0,10	0,07	0,30	0,53
Osakekurssi, euroa, kauden lopussa	4,20	4,05	4,20	5,97
Osakekohtainen oma pääoma ² , euroa	4,06	3,94	4,06	4,00
Osakkeiden määrä ³ , miljoonaa	2 928	2 928	2 928	2 965
Oman pääoman tuotto, ilman liikearvoa ⁴ , %	15,3	11,1	11,3	19,2
Luotonanto, mrd euroa	146	147	146	138
Yleisön talletukset, miljardia euroa	92	91	92	83
Oma pääoma ² , miljardia euroa	12	12	12	12
Taseen loppusumma, miljardia euroa	250	252	250	242
Hoidossa oleva varallisuus, miljardia euroa	96	93	96	105
Kulu/tuotto-suhde, pankkitoiminta ⁵ , %	66	64	64	58
Kulu/tuotto-suhde ilman sijoitustoimintaa, %	67	66	65	59
Ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista, %	7,1	7,0	7,1	7,3
Vakavaraisuussuhde, %	9,9	9,0	9,9	9,1
Riskisijoitukset, miljardia euroa	135	137	135	136

¹ Postgirot Bank on mukana luvuissa joulukuusta 2001 alkaen.

² Kauden lopussa (vuoden 2002 ehdotetun osingon maksun jälkeen).

³ Kauden lopussa. Tammi-joulukuussa 2002 osakkeita oli keskimäärin 2 955 miljoonaa laimennusvaikutuksen jälkeen.

⁴ Ilman liikearvopoistoja. Jäljellä oleva liikearvo on vähennetty omasta pääomasta.

⁵ Ennen luottotappioita ja liikearvopoistoja, mukaan lukien pankkitoiminnan sijoitusten tuotot sekä osuudet pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista.

Neljännesvuosittainen kehitys

Miljoonaa euroa		10-12	7-9	4-6	1-3	10-12
	Liite	2002	2002	2002	2002	2001
Rahoituskate		885	874	855	837	852
Palkkiotuotot ja -kulut	1	388	371	396	380	379
Arvopaperikauppa		130	127	137	136	128
Muut		54	34	37	29	37
Tuotot yhteensä		1 457	1 406	1 425	1 382	1 396
Henkilöstökulut		-545	-521	-514	-506	-482
Muut kulut		-448	-404	-408	-399	-419
Kulut yhteensä	2	-993	-925	-922	-905	-901
Tulos ennen luottotappioita		464	481	503	477	495
Luottotappiot, netto		-76	-66	-56	-63	-56
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset		16	4	17	15	35
Tulos ennen sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulosta		404	419	464	429	474
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta		41	39	31	11	28
Henkivakuutustoiminnan tulos		44	-13	-26	-3	4
Vahinkovakuutustoiminnan tulos		0	-4	-87	-31	1
Liiketoimintotulot		-43	-42	-44	-42	-39
Liikevoitto		446	399	338	364	468
Varaus eläkesäätiön vastuuvajeen kattamiseen		17	-120	-152	-	-
Verot		-140	-86	-79	-100	55
Vähemmistöosuus		0	0	0	0	0
Tulos		323	193	107	264	523
Osakekohtainen tulos, euroa		0,10	0,07	0,04	0,09	0,18
Osakekohtainen tulos 12 edeltävältä kuukaudelta, euroa		0,30	0,38	0,37	0,49	0,53

Liite 1 Palkkiotuotot ja -kulut, miljoonaa euroa

Arvopaperivälitys	35	38	46	55	76
Varallisuudenhoito/rahastot	108	101	115	126	115
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	7	6	5	4	9
Luotonanto	95	86	91	87	84
Talletukset ja maksujenvälitys	195	189	183	157	139
Valuutanvaihto	15	11	10	8	8
Muut	39	33	35	26	33
Palkkiokulut	-88	-85	-83	-77	-79
Palkkiotuotot ja -kulut	406	379	402	386	385
josta sijoitustoiminnan tulos	-18	-8	-6	-6	-6
Palkkiotuotot ja -kulut	388	371	396	380	379

Liite 2 Kulut, miljoonaa euroa

Henkilöstökulut ¹	547	523	515	507	484
Tietotekniikkakulut ²	136	111	113	103	107
Markkinointikulut	34	21	36	23	34
Posti-, puhelin- ja toimistokulut	62	50	52	60	54
Vuokratulot, rakennukset ja kiinteistökulut	89	79	74	71	81
Muut kulut	130	146	134	144	145
Kulut mukaan lukien sijoitustoiminta	998	930	924	908	905
josta sijoitustoiminnan tulos ³	-5	-5	-2	-3	-4
Kulut yhteensä	993	925	922	905	901

¹ Tulokseen perustuvia henkilöstökuluja, mukaan lukien voittopalkkiojärjestelmä, oli 24 miljoonaa euroa vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä (20 miljoonaa euroa kolmannella neljänneksellä).

² Sisältää tietokone- ja huoltokulut sekä konsulttien palkkiot. Kokonaisuudessaan tietotekniikkakulut (vakuutustoiminnan kulut pois lukien sekä henkilöstö- ja muut vastaavat kulut mukaan lukien) olivat viimeisellä neljänneksellä 216 miljoonaa euroa (kolmannella neljänneksellä 187 miljoonaa euroa). Koko vuodelta 2002 vastaava luku oli 758 miljoonaa euroa.

³ Mukaan lukien henkilöstökulut (2 miljoonaa euroa viimeisellä neljänneksellä).

Konserni

Yhteenvedo vuoden viimeisen neljänneksen tuloksesta

Liikevoitto kasvoi 12 prosenttia ja oli 446 miljoonaa euroa. Liiketoiminnan tuotot kehittyivät vakaasti ja henkivakuutustoiminnan tulos parani merkittävästi.

Tuotot yhteensä lisääntyivät 4 prosenttia ja niitä kertyi kaikkiaan 1 457 miljoonaa euroa. Rahoituskate kasvoi vakaasti ja palkkiotuottoja saatiin edellisneljänneistä enemmän. Kulut kasvoivat 7 prosenttia 993 miljoonaan euroon.

Tulos ennen sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulosta oli 404 miljoonaa euroa eli 4 prosenttia vähemmän kuin edellisneljänneksellä.

Vuosineljänneksen tulos oli 323 miljoonaa euroa, joka vastaa 0,10 euron osakekohtaista tulosta. Oman pääoman tuotto ilman liikearvon vaikutusta oli 15,3 prosenttia ja koko vuoden 2002 osakekohtainen tulos 0,30 euroa.

Vuoden viimeinen neljännes

Epävarmuus kansainvälisen talouden kehityksestä jatkui vuoden viimeisellä neljänneksellä. Sekä Euroopan keskuspankki että Pohjoismaiden keskuspankit laskivat ohjauskorkojaan. Pohjoismaiset ja kansainväliset osakeindeksit lähtivät hienoiseen nousuun. Pohjoismaiset indeksit nousivat keskimäärin 8 prosenttia ja vaihto Pohjoismaiden pörseissä kasvoi 17 prosenttia.

Luotonanto henkilöasiakkaille ja vähittäispankin yritysasiakkaille kasvoi edelleen. Luotonanto kokonaisuudessaan supistui prosentin, kun konsernin strategian mukaisesti suosittiin syndikoituja luottoja ja pääomamarkkinatuotteita luottovolyymien kasvattamisen sijasta. Talletukset lisääntyivät prosentin, kun asiakkaat siirsivät varojaan vähäriskisiin sijoituskohteisiin. Kahdentoista viime kuukauden aikana luotonanto kasvoi 6 prosenttia ja talletukset 10 prosenttia.

Tuotot

Rahoituskate oli 885 miljoonaa euroa (874 miljoonaa euroa). Etenkin talletusten ja henkilöasiakkaiden asuntoluottojen volyymit kasvoivat. Tämä tasapainotti keskuspankkien koronlaskujen talletusmarginaaleja kaventavaa vaikutusta. Luottomarginaalit pysyivät ennallaan vähittäispankissa ja kasvoivat jonkin verran suurten yritysasiakkaiden luotoissa.

Palkkiotuotot kasvoivat 5 prosenttia 388 miljoonaan euroon (371 miljoonaa euroa). Palkkiotuotot maksuliikenteestä kasvoivat edelleen, kun tapahtumamäärät lisääntyivät merkittävästi. Verkkopankkiasiakkaiden lukumäärä kasvoi vuoden loppuun mennessä 3,3 miljoonaan ja joulukuussa verkkopankin kautta hoidettiin enemmän maksuja kuin

koskaan aikaisemmin. Varallisuudenhoidon palkkiotuotot lisääntyivät osakemarkkinoiden piristyttyä. Hoidossa olevaa varallisuutta oli 95,9 miljardia euroa eli 3 prosenttia enemmän kuin edellisneljänneksellä.

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot olivat yhteensä 130 miljoonaa euroa (127 miljoonaa euroa). Erään sisältyi pääasiassa asiakkaiden kanssa käydystä valuutta- ja johdannaiskaupasta saatuja tuottoja.

Muut tuotot olivat 54 miljoonaa euroa (34 miljoonaa euroa). Suurin osa muista tuotoista oli kiinteistöihin liittyviä tuottoja. Kasvun syynä oli neljänneksen aikana toteutettu yksittäinen, muuhun kuin kiinteistötoimintaan liittyvä rahoitusjärjestely.

Kulut

Kulut kasvoivat 7 prosenttia 993 miljoonaan euroon. Kasvun syynä oli LG Petro Bankin hankinta, tietyt uudelleenjärjestelykulut sekä kausivaihtelujen vaikutus erityisesti tietotekniikka- ja markkinointikuluihin.

Henkilöstökuluja oli 545 miljoonaa euroa (521 miljoonaa euroa). Kasvu aiheutui tulokseen sidottujen palkkakulujen ja erorahojen lisääntymisestä sekä LG Petro Bankin hankinnan vuoksi kasvaneista toimintakuluista.

Uudelleenjärjestelykulut kasvoivat 12 miljoonaa euroa. Summaan sisältyi kertaluonteinen kuluerä, joka liittyi toimitiloista luopumiseen kansainvälisessä toiminnassa.

Luottotappiot

Luottotappioita oli 76 miljoonaa euroa (66 miljoonaa euroa). Luottotappiot olivat kauttaaltaan matalalla tasolla lukuun ottamatta Norjan vähittäispankkitoimintaa. Norjassa tappiot kasvoivat merkittävästi kalanviljelyalan vaikeuksien vuoksi. Aikaisemmin tehdyt varaukset kattoivat kuitenkin suurimman osan näistä luottotappioista.

Luottotappiot olivat vuositasolla 0,22 prosenttia luotonannosta. Koko vuoden 2002 luottotappiot olivat 0,19 prosenttia luotonannosta.

Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta

Pankkitoimintaan liittyvän sijoitustoiminnan tulos oli vuoden viimeisellä neljänneksellä 41 miljoonaa euroa (39 miljoonaa euroa). Erään sisältyi Europay AS:n myynnistä saatu 24 miljoonan euron voitto. Konsernin varainhallinnan joukkolainasijoituksista saadut tuotot ylittivät tiettyjen osakerahastojen arvonmuutoksista aiheutuneet tappiot.

Henkivakuutustoiminta

Henkivakuutustoiminnan liikevoitto oli 44 miljoonaa euroa (-13 miljoonaa euroa). Nettomaksutulo kasvoi 257 miljoonaa euroa neljänneksen aikana. Sijoitusten

tuotto oli 2,7 prosenttia (-0,8 prosenttia). Edellisneljänneksen lukuja heikensivät ohjauskorkojen laskun vuoksi kasvaneet vastuut. Arvostuserot ja varaukset olivat 3,1 prosenttia (2,9 prosenttia) sitoumuksista.

Eläkesitoumukset

Konsernin ruotsalaisen eläkesäätiön sijoitustoiminnan tulos parani enemmän kuin sen vastuut kasvoivat. Ruotsin eläkesäätiön vastuuvajeen kattamiseen kolmannella neljänneksellä tehtyä 120 miljoonan euron varausta purettiin tämän vuoksi 17 miljoonaa euroa.

Tulos

Neljänneksen tulos oli 323 miljoonaa euroa (193 miljoonaa euroa) eli 67 prosenttia enemmän kuin edellisneljänneksellä. Tulosta paransi liikevoiton 12 prosentin kasvu. Lisäksi edellisneljänneksen tulosta rasitti Ruotsin eläkesäätiön vastuuvajeen kattamiseen tehty varaus.

Vertailu vuoteen 2001

Vuoden 2002 liikevoitto oli 20 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin.

Tuotot yhteensä vähentyivät prosentin ja kulut kasvoivat 11 prosenttia. Kehitys johtui Postgirot Bankin hankinnasta, liiketoiminnan volyymien kasvusta ja korkojen laskun aiheuttamasta marginaalien kaventumispaaineista sekä osakekaupan palkkiotuottojen vähentymisestä.

Luottotappioita kertyi vähemmän kuin edellisvuonna, jolloin vertailulukua kasvatti pääasiassa 100 miljoonan euron yleinen luottotappiovaraus.

Sijoitustoiminnan tulos heikkeni 50 miljoonaa euroa edellisvuodesta osakemarkkinoiden epäsuotuisan kehityksen seurauksena.

Konsernin vahinkovakuutustoiminta myytiin kesäkuussa 2002. Vahinkovakuutustoiminnan tulos oli -122 miljoonaa euroa vuodelta 2002, kun se edellisvuodelta oli -18 miljoonaa euroa. Tulokseen sisältyy vakuutustekninen tulos, sijoitustoiminnan tulos sekä toiminnan myynnistä syntynyt 44 miljoonan euron tappio.

Tuotot yhteensä vähentyivät 4 prosenttia, kulut kasvoivat 2 prosenttia ja liikevoitto pieneni 21 prosenttia, kun 1. joulukuuta 2001 alkaen konsernitilinpäätökseen yhdistellyn Postgirot Bankin hankinnan vaikutus poistetaan. Kun myös vahinkovakuutustoiminnan myynnin vaikutus otetaan huomioon, liikevoitto oli 15 prosenttia pienempi kuin vuotta aikaisemmin.

Kulu/tuotto-suhde oli 64 prosenttia (58 prosenttia). Postgirot Bankin vaikutus lukuun oli noin 2 prosenttiyksikköä.

Tulosta heikensivät eläkesäätiölle maksetut kannatusmaksut, ja koko vuoden tulos jäi 43 prosenttia pienemmäksi kuin vuotta aiemmin. Lisäksi verot nousivat vuoden aikana tavanomaiselle tasolle. Vuoden 2001 alhaisen veroasteen syynä oli pääasiassa se, että tuolloin voitiin hyödyntää verotuotto, joka liittyi entisen Merita Kiinteistöt Oy:n aikaisempien vuosien tappiokirjauksiin.

Luottokannan laatu vakaa

Epävarmoja saamia oli vuoden lopussa 1 107 miljoonaa euroa (846 miljoonaa euroa), joka on 0,8 prosenttia (0,6 prosenttia) luotonannosta. Epävarmat saamiset lisääntyivät nettomääräisesti, kun vuoden viimeisen neljänneksen aikana kirjattiin uusia epävarmoja saamia. Samanaikaisesti luottotappiovarausten määrä pieneni, kun luottotappioiksi kirjattiin luottoja, joista oli aiemmin tehty täysimääräiset varaukset.

Henkilöasiakkaille annettujen luottojen määrä kasvoi vuoden aikana 14 prosenttia, kun taas yritysluottojen määrä kasvoi ainoastaan prosentin. Tämän vuoksi yritysluottojen osuus koko luotonannosta pieneni 58 prosenttiin (61 prosenttia) ja henkilöasiakkaiden luottojen osuus kasvoi 40 prosenttiin (37 prosenttia). Julkisyhteisöille annettujen luottojen osuus pysyi ennallaan 2 prosentissa.

Henkilöasiakkaiden luotoista 75 prosenttia oli asuntoluottoja. Muut henkilöasiakkaiden luotot olivat lähinnä kulutus-, auto- ja luottokorttiluottoja sekä tileihin liittyviä luottolimiittejä.

Yrityksille annettujen luottojen asiakasryhmäkohtainen jakauma pysyi pääosin ennallaan.

Yritysluottoja toimialoittain tarkasteltaessa kiinteistötoiminta on edelleen suurin toimiala. Sille annettuja luottoja oli 22,4 miljardia euroa. Merkittävä osa yritysluotoista on annettu suhteellisen suurille vaka-varaisille yrityksille, ja vakuudet kattavat suuren osan yritysluottosalkusta.

Shipping-alan yrityksille annettujen luottojen määrä pieneni 6,8 miljardista eurosta 6,0 miljardiin euroon osittain Yhdysvaltain dollarin heikentyminen seurauksena. Luotot kohdistuvat monentyppisiin aluksiin ja niitä on annettu pääasiassa suurille yrityksille. Shipping-alan luotoista 55 prosenttia on annettu pohjoismaisille asiakkaille ja 45 prosenttia muille asiakkaille.

Televiestintäyrityksille annettujen luottojen määrä pieneni vuoden 2002 aikana ja vuoden lopussa niitä oli 5,4 miljardia euroa (7,2 miljardia euroa). Suurin osa liittyy pohjoismaisten laitevalmistajien ja operaattoreiden toiminnan rahoittamiseen. Lisäksi 8 prosentissa näistä luotoista riski on hyvin pieni tai sitä ei ole lainkaan, koska niillä on julkisen vientiluottolaitoksen takuu tai käteisvakuus.

Kalastusteollisuuden yrityksille annettuja luottoja oli 2,4 miljardia euroa (2,1 miljardia euroa). Vuoden lopussa summasta oli nostettu 2,0 miljardia. Noin 42 prosenttia näistä luotoista kohdistuu kalanviljelytoimintaan, 33 prosenttia kalastusaluksiin ja 25 prosenttia kalanjalostusteollisuuteen. Ongelmat liittyvät ainoastaan kalanviljelyalan yrityksille annettuihin luottoihin.

Liiketoiminnan kohdentaminen pohjoismaisiin asiakkaisiin on osaltaan pitänyt luottokannan laadun tyydyttävällä tasolla. Luottokannan laadun heikkenemisestä näkyy kuitenkin vielä joitakin merkkejä. Norjan kruunun vahvistuminen on heikentänyt maan vientiteollisuuden kilpailukykyä ja vaikeuttanut eräiden vientiyritysten taloudellista tilannetta Norjan talouden yleisestä vahvuudesta huolimatta. Nordea tarkkailee luottokannan laatua jatkuvasti, koska epävarmat saamiset ja luottotappiot lisääntyvät yleensä viiveellä laskusuhdanteen aikana. Tarpeen vaatiessa ryhdytään ennakoiviin toimenpiteisiin.

Pääomamarkkinoiden vaihtelujen vaikutus vähenee

Vahinkovakuutustoiminnan myynti vähensi Nordean sijoituksia pääomamarkkinoilla. Jäljellä olevista sijoituksista suurimmat liittyvät henkivakuutustoimintaan, konsernin varainhallintaan ja tiettyihin eläkeohjelmiin. Näihin toimintoihin liittyviä osakeomistuksia vähennettiin yleisesti vuoden 2002 jälkipuoliskon aikana. Pääomamarkkinoiden kehitys vaikuttaa jonkin verran myös perinteiseen pankkitoimintaan, etenkin palkkiotuottoihin.

Henkivakuutustoiminta

Henkivakuutustoiminnan tuloksen vaihtelua pyrittiin edelleen vähentämään vuoden viimeisen neljänneksen aikana vähentämällä osakesijoituksia, mukauttamalla suojausstrategiaa ja lisäämällä varauksia.

Asiakkaat siirsivät vuoden viimeisen neljänneksen aikana sijoituksiaan edelleen osakesijoituksista korkosijoituksiin. Tämän vuoksi osake- ja muiden vastaavien sijoitusten, kuten yksityisten osakerahastojen ja ns. hedge-rahastojen, osuus kaikista sijoituksista jäi vuoden 2002 lopussa 11 prosenttiin, kun se kolmannen neljänneksen lopussa oli 17 prosenttia.

Ruotsin henkivakuutustoiminnassa osakeomistuksista on luovuttu kokonaan. Norjassa niiden osuus sijoituksista on 6 prosenttia ja Suomessa 13 prosenttia. Tanskan henkivakuutustoiminnassa osakkeiden osuus kaikista sijoituksista on 15 prosenttia. Tästä suurin osa on vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen loppuun asti suojattu menetelmällä, joka pienentää riskiä osakekurssien laskiessa ja vähentää tuottoja kurssien noustessa.

Konsernin henkivakuutustoiminnan arvostuserot ja varaukset olivat vuoden lopussa 3,1 prosenttia

sitoumuksista, kun ne kolmannen neljänneksen lopussa olivat 2,9 prosenttia sitoumuksista.

Kokonaisuutena henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus vahvistui vuoden viimeisellä neljänneksellä. Heikosta markkinakehityksestä huolimatta konsernin henkivakuutusyhtiöihin tarvitsi vuoden 2002 aikana sijoittaa vain 22 miljoonaa euroa pääomaa ja 114 miljoonaa lainoja, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla lainoilla. Näistä lainoista 67 miljoonaa annettiin vuoden viimeisen neljänneksen aikana.

Konsernin varainhallinta

Konsernin varainhallinnan sijoitukset ovat pääasiassa valtioiden ja kiinnitysluottolaitosten liikkeeseen laskemia joukkolainoja ja muita korkotuotteita. Salkun hoidossa käytetään aktiivisesti johdannaissovimuksia.

Vuoden lopussa konsernin varainhallinnan kaupan- käyntipositioihin sisältyvä korkoriski oli 99 miljoonaa euroa olettaen, että markkinakorot muuttuisivat samansuuntaisesti yhdellä prosenttiyksiköllä. Kolmannen neljänneksen lopussa vastaava riski oli 118 miljoonaa euroa.

Osakkeiden osuus konsernin varainhallinnan sijoituksista oli noin 4 prosenttia. Osakeriski VaR:na mitattuna oli vuoden lopussa 46 miljoonaa euroa, kun se kolmannen neljänneksen lopussa oli 51 miljoonaa euroa. Lukuun sisältyvät kaikki noteeratut ja noteeraamattomat osakkeet sekä sijoitukset yksityisiin osakerahastoihin.

Eläkesitoumukset

Eläkelaitosten varojen on katettava ne eläkevastuut, joita ei kirjata taseeseen. Vuoden lopussa konsernin eläkelaitosten sijoitusten käyvät arvot ylittivät niiden vastuavelat 46 miljoonalla eurolla konsernin suomalaisten eläkelaitosten ylikatteen ansiosta.

Nordean tuloksen vaihtelut vuoden 2002 toisen ja kolmannen neljänneksen aikana liittyivät suurelta osin konsernin eläkesäätiöön Ruotsissa. Ruotsin eläkesäätiölle maksettiin vuoden 2002 aikana kannatusmaksuja kaikkiaan 255 miljoonaa euroa.

Osakkeiden osuus konsernin eläkelaitosten kaikista sijoituksista oli vuoden lopussa 22 prosenttia, kun se kolmannen neljänneksen lopussa oli 24 prosenttia.

Kustannustehokkuutta parannettava edelleen

Konsernin taloudelliset tavoitteet tarkistettiin marraskuussa 2002. Tavoitteena on, että oman pääoman tuotto ilman liikearvoa on yli 15 prosenttia viimeistään vuodesta 2004 alkaen. Kulut pyritään pitämään vuosina 2003 ja 2004 samalla tasolla kuin ne olivat vuonna 2002. Näiden tavoitteiden saavuttamista tukeakseen Nordea on ilmoittanut, ettei konsernin kulu/tuotto-suhde saa ylittää

55 prosenttia vuoden 2005 alusta alkaen, mikäli liiketoiminnan rakenne ja markkinatilanne ovat nykyisen kaltaiset.

Konserniin perustettiin syksyllä 2002 uusi toiminto, konserni prosessit ja -teknologia, jonka tehtävänä on nopeuttaa yhtenäistämisen- ja yhdistymisprosessia sekä vapauttaa voimavaroja, jotta liiketoiminta-alueet voivat keskittyä entistä selkeämmin asiakkaisiin ja liiketoimintaan.

Konsernin tietotekniikan kehittämiskulut pyritään rajaamaan 80 prosenttiin vuoden 2002 tasosta, mikä vastaa noin 90 miljoonan euron säästötavoitetta vuodelle 2003.

Ruotsin ja Norjan vähittäispankkitoiminnassa toteutetaan parhaillaan rakennemuutoksia. Esimerkiksi esikuntatoiminnot keskitetään yhteen paikkaan tehokkuuden lisäämiseksi ja kulujen karsimiseksi.

Strategisen uudelleenarvioinnin seurauksena Nordea Securitiesin toiminta Lontoossa ja New Yorkissa lopetettiin vuoden viimeisen neljänneksen aikana.

Kulut olivat vuonna 2002 yhteensä 3 745 miljoonaa euroa. Kulutavoitteen toteutumista verrataan vuoden 2002 tilinpäätöksen mukaisiin lukuihin. Jos tulos vuonna 2003 kuitenkin parantuu niin paljon, että henkilöstön voittopalkkiojärjestelmän ja johdon kannustinohjelman mukaisia palkkioita maksetaan, niitä ei lasketa mukaan tavoitteen mukaiseen kulupohjaan. Myös merkittävät muutokset konsernin rakenteessa tai toiminnassa saattavat johtaa kuluille asetetun tavoitteen tarkistamiseen.

Pääoman käyttö on tehostunut

Riskisijoitukset pienentyivät vuonna 2002, vaikka luotonanto kasvoi 6 prosenttia. Toiminnan riskipitoisuuden perusteella määrättyvä pääomatarve (economic capital) pieneni, kun osakesijoituksia vähennettiin ja perusliiketoimintaan kuulumattomista toiminnoista luovuttiin.

Riskienhallintaa pidetään Nordeassa erityisen tärkeänä ja konsernin tasetta pyritään vahvistamaan. Tärkeimmäksi konsernin toiminnan tuloksellisuutta mittaavaksi tunnusluvuksi tulee economic profit. Tätä tunnuslukua ollaan parhaillaan ottamassa käyttöön, minkä seurauksena pääoman käyttöön kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Tuloksia ja kannattavuutta pidetään kasvua tärkeimpinä.

Vuonna 2002 pääoman käyttöä tehostivat vahinkovakuutustoiminnan ja eräiden perusliiketoimintaan kuulumattomien pohjoismaisten ja kansainvälisten omistusten myynti. Pääoman käytön tehostamiseksi saatetaan vähentää myös muita konsernin perusliiketoimintaan liittyviä omistuksia, esimerkiksi kiinteistöinvestointeja.

Oma pääoma ja vakavaraisuus

Oma pääoma oli neljänneksen lopussa 11,9 miljardia euroa, mikä vastaa ensisijaisen oman pääoman 7,1 prosentin osuutta riskisijoituksista. Vakavaraisuussuhde oli 9,9 prosenttia.

Omien osakkeiden hankkiminen

Varsinainen yhtiökokous valtuutti 24. huhtikuuta 2002 Nordean hallituksen hankkimaan Nordean omia osakkeita. Valtuutuksen perusteella Nordean hallitus päätti 19. kesäkuuta 2002 ostaa enintään 150 miljoonaa omaa osaketta, mikä vastaa noin 5 prosenttia yhtiön osakekannasta. Nordea oli 20. syyskuuta 2002 mennessä ostanut noin 40 miljoonaa omaa osakettaan. Kauppahinta oli keskimäärin 43,50 Ruotsin kruunua osakkeelta.

Huhtikuussa 2001 Nordea osti 17 miljoonaa omaa osakettaan yhtiön kannustinohjelman kustannusvaikutusten rajaamiseksi.

Nordea omistaa kaikkiaan noin 57 miljoonaa omaa osakettaan. Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että liikkeessä olevien osakkeiden määrää vähennetään vastaavasti.

Nordea pyrkii sopeuttamaan pääomansa tehokkaasti liiketoiminnan riskiprofiiliin. Pääoman kokonaismäärä heijastaa tulevaisuudessa liiketoiminnan kehittämiseen tarvittavan pääoman tarvetta, mahdollisuutta vapauttaa pääomaa olemassa olevista liiketoiminnoista ja osingonjakotavoitetta. Nämä seikat otetaan huomioon, kun päätetään omien osakkeiden hankkimisesta jatkossa. Tämän vuoksi omia osakkeita ei enää osteta ennen varsinaista yhtiökokousta.

Jotta hallituksen toimintamahdollisuudet säilyisivät joustavina, hallitus on päättänyt ehdottaa huhtikuussa pidettävälle yhtiökokoukselle, että se jatkaisi valtuutusta ostaa omia osakkeita siten, että ostettava määrä ei ylitä 10 prosenttia yhtiön osakekannasta.

Osinko

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaettaisiin 0,23 euroa osakkeelta eli 76 prosenttia tilikauden tuloksesta. Ehdotettu osinko on sama kuin viime vuonna maksettu osinko.

Osingon täsmäytyspäiväksi ehdotetaan 29. huhtikuuta 2003 ja suunniteltu maksupäivä on 7. toukokuuta 2003. Osake noteerataan ilman osinkoa ensimmäisen kerran 25. huhtikuuta 2003.

Viimeaikaiset tapahtumat

Tammikuussa 2003 Nordea hankki omistukseensa 60 prosenttia Nordisk Rentingin osakkeista. Nordealla oli aikaisemmin 40 prosentin omistusosuus, ja se käytti oikeuttaan ostaa loput yhtiön osakkeet. Kun Nordea omistaa Nordisk Rentingin kokonaan, sillä on entistä joustavammat mahdollisuudet harkita yhtiötä koskevia

tulevia ratkaisuja. Nordisk Rentingia ei ole yhdistelty vuoden 2002 konsernitilinpäätökseen tytäryhtiönä. Konsernin osuus yhtiön vuoden 2002 tuloksesta oli 12 miljoonaa euroa, ja se on kirjattu tuloslaskelman erään ”Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta”. Nordisk Rentingin taseen loppusumma oli 1 851 miljoonaa euroa vuoden 2002 lopussa.

Nordea on vastikään tehnyt sopimuksen kaikkien Tanskassa omistamiensa asuinkiinteistöjen myynnistä. Tästä odotetaan saatavan noin 58 miljoonan euron myyntivoitto. Myös eräiden muiden kiinteistöjen myyntiä suunnitellaan ja niistä saattaa aiheutua jonkin verran tappiota vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä. Myynnit perustuvat konsernin strategiaan, jonka mukaan pääomien käyttöä tehostetaan ja perusliiketoimintaan liittymättömistä omistuksista luovutaan.

Kannustinohjelmat

Nordean johdolle ja avainhenkilöille suunnattu synteettinen osakeohjelma päättyi vuoden 2002 lopussa. Osakkeen kokonaistuotto ei yltänyt ohjelman edellyttämään tavoitteeseen, eikä ohjelman perusteella maksettu palkkioita.

Nykyiset henkilöstön voittopalkkiojärjestelmät perustuvat oman pääoman tuottoon, ja niiden kulut ovat enintään noin 72 miljoonaa euroa vuodessa. Järjestelmien perusteella ei makseta palkkioita vuodelta 2002.

Hallitus päätti 19. helmikuuta 2003 ottaa käyttöön ylimääräisen, koko henkilöstön kattavan voittopalkkiojärjestelmän vuodelle 2003. Sen lisäksi myös aikaisemmat henkilöstön voittopalkkiojärjestelmät ovat edelleen voimassa. Ylimääräisen voittopalkkiojärjestelmän tavoitteet perustuvat economic profiitiin ja oman pääoman tuottoon. Tavoitteiden ylittyessä maksettava palkkio on sama kaikille järjestelmään kuuluville. Konsernin kulut ohjelmasta ovat enintään noin 29 miljoonaa euroa.

Hallitus päätti 19. helmikuuta ottaa myös väliaikaisesti käyttöön suorituspalkkion, jota maksetaan Nordean johdolle vuoden 2003 tulosten perusteella. Tämä kannustinohjelma perustuu samoihin tavoitteisiin kuin koko henkilöstön voittopalkkiojärjestelmä. Ohjelman perusteella mahdollisesti maksettavaksi tuleva palkkio on korkeintaan 12,5 prosenttia palkkionsaajan palkasta. Konsernin kulut ohjelmasta ovat enintään noin 8 miljoonaa euroa.

Nordean osake

Nordean osakkeen kurssi laski Tukholman pörssissä 30,8 prosenttia vuoden 2002 aikana. Kurssi oli 55,50 Ruotsin kruunua 28. joulukuuta 2001 ja 38,40 kruunua 30. joulukuuta 2002. Osakkeen kokonaistuotto oli -28,1 prosenttia vuodelta 2002. Kokonaistuotoksi lasketaan osakekurssin muutos vuoden

aikana olettaen, että maksettu osinko 0,23 euroa osakkeelta on sijoitettu takaisin yhtiön osakkeisiin.

Yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 24. huhtikuuta 2003 kello 14.00 Ruotsin aikaa Tukholman yliopiston Aula Magnassa. Osakkeenomistajat voivat osallistua kokoukseen myös Helsingissä (Finlandia-talo, kello 15.00 Suomen aikaa) ja Kööpenhaminassa (Bella Center, kello 14.00 Tanskan aikaa).

Näkymät

Vuonna 2003 talouskasvun odotetaan jäävän hitaaksi Pohjoismaissa, joten mahdollisuudet lisätä tuottoja ovat rajalliset. Lyhyiden korkojen nousu saattaisi parantaa korkomarginaaleja, mutta korkojen uskotaan nousevan aikaisintaan vuoden 2003 lopulla. Tuottojen kehitys riippuu jossakin määrin myös tilanteesta pääomamarkkinoilla.

Kulukehitys pidetään edelleen tiukasti hallinnassa ja kuluja pyritään sopeuttamaan Nordean taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Jos tuottoja ei kerry odotetusti, kustannustehokkuuden parantamiseksi pyritään löytämään lisäkeinoja.

Lisääntynyt epävarmuus maailmantaloudessa voi jatkuessaan johtaa luottokannan laadun heikkenemiseen keskipitkällä aikavälillä. Tavoitteena on edelleen, että luottotappiot eivät suhdannekierron aikana keskimäärin ylitä 0,4 prosenttia luottojen ja takausten kokonaismäärästä. Luottokannan laadun ja Pohjoismaiden tämänhetkisten talouden kasvunäkymien perusteella ei ole syytä olettaa, että konsernin keskimääräiset luottotappiot ylittäisivät tämän tason vuonna 2003.

Tulos liiketoiminta-alueittain vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä¹

	Liiketoiminta-alueet			Konsernin varainhallinta	Vahinkovakuutus ³	Muut	Yhteensä
	Vähittäispankki	Suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat (CIB)	Varallisuudenhoito ja henkivakuutus ²				
Miljoonaa euroa							
Asiakasvastaulliset yksiköt:							
Tuotot	1 126	321	58	18		-66	1 457
Kulut	-648	-174	-41	-8		-122	-993
Luottotappiot	-126	-10				60	-76
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset		2				14	16
Tulos ennen sijoitus- ja vakuutustoiminnan tulosta	352	139	17	10	0	-114	404
Sijoitustoiminnan tulos, pankkitoiminta				17		24	41
Henkivakuutustoiminnan tulos			44			0	44
Vahinkovakuutustoiminnan tulos					0	0	0
Liikearvopoiistot	-7	-2				-34	-43
Liikevoitto 2002: 10–12	345	137	61	27	0	-124	446
2002: 7–9	418	120	2	31	-4	-168	399
2002: 4–6	427	121	-3	21	-87	-141	338
2002: 1–3	407	125	22	35	-31	-194	364
2001: 10–12	351	135	29	38	1	-86	468
Oman pääoman tuotto, %	18 %	17 %					15,3 %
Kulu/tuotto-suhde, pankkitoiminta	58 %	54 %	70 %	44 %			66 %

¹ Organisaatiota muutettiin 1. lokakuuta 2002 alkaen siten, että joitakin back-office-prosesseja siirrettiin liiketoiminta-alueilta uuteen keskitettyyn yksikköön, jonka nimi on konserniprozessit ja -teknologia. Jotta liiketoiminta-alueiden ja konsernin varainhallinnan tulosta voidaan seurata mahdollisimman tarkasti, niille on kohdistettu myös kulut lainoista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla lainoilla, sekä kaikki sellaiset liikearvopoiistot, jotka eivät suoraan liity Nordean perustamiseen. Vertailutiedot vuodelta 2002 on muutettu vastaamaan uutta käytäntöä.

² Henkivakuutustoiminnan tulos oli vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä 4 miljoonaa euroa, vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä se oli 3 miljoonaa euroa, toisella neljänneksellä -26 miljoonaa euroa ja kolmannella neljänneksellä -13 miljoonaa euroa.

³ Vahinkovakuutustoiminnan myynti saatettiin päätökseen vuoden 2002 kolmannella neljänneksellä.

Nordealla on kolme liiketoiminta-aluetta: vähittäispankki, suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat sekä varallisuudenhoito ja henkivakuutus. Liiketoimintaa harjoittavilla yksiköillä on hajautettu tulosvastuu. Varainhallintaa hoitaa konsernin varainhallinta.

Asiakasvastuu on Nordeassa keskeisellä sijalla. Asiakkaan asiointi konsernissa sisältyy kokonaisuudessaan asiakasvastaullisen yksikön tuloslaskelmaan ja taseeseen. Kohdistetun oman pääoman tuoton laskemisessa käytetään määräysten mukaista veroprosenttia.

Pääomaa kohdistetaan liiketoimintayksiköille niiden todellisten riskien mukaan. Tässä mallissa otetaan huomioon luotto-, markkina-, vakuutus- ja liiketoimintariskit sekä operatiiviset riskit ja optimoidaan pääoman jakaminen ja käyttö liiketoiminta-alueiden kesken. Strategisia vaihtoehtoja ja tulosta arvioidaan tämän mallin mukaisen tuloksen (ns. economic profit) perusteella.

Varallisuudenhoidolla ja henkivakuutuksella on asiakasvastuu yhteisöasiakkaiden varallisuudenhoitopalveluista sekä yksityispankkitoiminnasta lukuun ottamatta vähittäispankin kanssa yhteistä yksikköä. Lisäksi liiketoiminta-alueella on tuotevastuu sijoitusrahastoista. Oheisen taulukon liikevoitossa on mukana asiakasvastaullisten yksiköiden liikevoitto. Tuotetulos sisältää konsernin

tuotot ja kulut sijoitusrahastoista, mukaan lukien myynti- ja jakelukustannukset vähittäispankin konttoreissa, ja se esitetään tämän tilinpäätöstiedotteen varallisuudenhoitoa ja henkivakuutusta koskevassa osassa, kohdassa "tunnusluvut vuosineljänneksittäin – varallisuudenhoito".

Kolmen liiketoiminta-alueen lisäksi taulukossa esitetään konsernin varainhallinnan tulos. Varainhallinta vastaa konsernin omien arvopaperisalkkujen hallinnoinnista ja varainhankinnasta. Sarakeessa "muut" esitetään ne tuotot ja kulut, joita ei ole kohdistettu liiketoiminta-alueille. Näitä ovat Nordea Bank Norgen käteisoston rahoituskulut, tuotot ja kulut kiinteistösijoituksista, Nordean perustamiseen liittyvät liikearvopoiistot, keskitetyt luottotappiovaraukset, osuudet pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta sekä kulut sellaisista konsernitoiminnoista, jotka eivät ole liiketoiminta-alueille tarjottuja palveluja. Niitä ei ole sisällytetty asiakasvastaullisten yksiköiden tulokseen.

Vähittäispankki

- **Myynti edelleen vilkasta**
- **Tulos ennen luottotappioita ennallaan**
- **Luottotappioita Norjan vähittäispankkitoiminnassa**

Vähittäispankki palvelee sekä henkilöasiakkaita että yrityksiä. Liiketoiminta-alueen tehtävänä on näille asiakkaille suunnattujen palveluiden kehittäminen, markkinointi ja jakelu.

Markkinat

Vähittäispankin tuotteiden kysyntä pysyi vakaana viimeisellä neljänneksellä pitkäaikaissäätämisen tuotteita lukuun ottamatta. Keskuspankkikorkoja laskettiin kaikissa Pohjoismaissa. Pohjoismaisten ja kansainvälisten osakemarkkinoiden tilanne vakaantui jonkin verran.

Liiketoiminta

Henkilöasiakkaiden luotot kasvoivat edelleen voimakkaasti. Luotonanto kasvoi neljänneksen aikana 1,0 miljardia euroa 54,8 miljardiin euroon. Vuoden 2001 lopusta luotonanto kasvoi 10 prosenttia. Henkilöasiakkaiden talletukset lisääntyivät 0,6 miljardia euroa ja niitä oli 39,0 miljardia euroa. Vuoden 2001 lopusta henkilöasiakkaiden talletukset kasvoivat 7 prosenttia. Kasvu oli voimakkainta Suomessa.

Luottomarginaalit pysyivät keskimäärin muuttumattomina viimeisellä neljänneksellä, mutta talletusmarginaalit kaventuivat korkojen laskun myötä.

Luotonanto yrityksille kasvoi vuoden viimeisellä neljänneksellä 0,9 miljardia euroa 55,4 miljardiin euroon. Edellisvuoden lopun tilanteeseen verrattuna luotonanto yrityksille lisääntyi 2 prosenttia. Kasvusta 0,5 miljardia euroa liittyy LG Petro Bankin oston. Luotonanto kasvoi Norjassa, Tanskassa ja Ruotsissa, mutta pysyi lähes ennallaan Suomessa. Yritysiasiakkaiden talletukset lisääntyivät neljänneksen aikana 1,3 miljardia euroa 27,7 miljardiin euroon. Kasvua edellisvuoden lopusta oli 9 prosenttia.

Yritysiasiakkaiden luottomarginaalit pysyivät viimeisellä neljänneksellä ennallaan, mutta talletusmarginaalit kaventuivat korkojen laskun myötä.

Kokonaisuutena luotonanto kasvoi neljänneksen aikana 2,0 miljardia euroa ja oli neljänneksen lopussa 110,2 miljardia euroa. Kasvua oli 6 prosenttia edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Luotonannosta noin puolet oli henkilöasiakkaiden asuntoluottoja ja yritysten kiinnelainoja. Talletukset kasvoivat neljänneksen aikana 1,9 miljardia euroa 66,7 miljardiin euroon. Kasvua vuoden alusta oli 8 prosenttia.

Puolalaisen LG Petro Bankin hankinta saatettiin päätökseen viimeisellä neljänneksellä ja LG Petro Bankin

toimintojen yhdistäminen konsernin muuhun toimintaan Puolassa etenee. Nordea kuuluu nyt Puolan 15 suurimman rahoituspalvelujen tarjoajan joukkoon, ja sillä on 50 konttoria ja 17 kiinnitysluottoja tarjoavaa toimipistettä. Pankin verkosto kattaa Puolan suurimmat kaupungit.

Postgirot Bank AB fuusioitiin joulukuussa Nordea Bank Sverige AB:hen. Fuusio lisää Nordean mahdollisuuksia tarjota asiakkaille nopeampia maksuvaihtoehtoja ja tehostaa liiketoiminnan prosesseja.

Nordean mainoskampanja ”Mikä on sinun suunnitelmasi?” sai ensimmäisen palkinnon arvostetussa Epica Awards -kilpailussa.

Verkkopankki

Nordean verkkopankkiasiakkaiden määrä kasvoi vuoden viimeisellä neljänneksellä 0,1 miljoonalla ja oli vuoden lopussa 3,3 miljoonaa. Nordealla oli vuoden 2002 lopussa yli 2 000 e-liiketoimintapalveluita käyttävää asiakasta. Nordean pohjoismaisella sähköisellä kauppapaikalla Solotorilla on mukana lähes 700 e-maksua käyttävää asiakasta. Nordean e-liiketoimintapalveluihin kuuluvat myös sähköinen lasku, tunniste, allekirjoitus ja palkka.

Verkkopankkitoiminta kasvoi edelleen nopeasti viimeisen neljänneksen aikana. Verkkopankkiin kirjaututtiin 28,8 miljoonaa kertaa, eli kasvua oli 6,0 miljoonaa (26 prosenttia) vuoden 2001 viimeiseen neljännekseen verrattuna. Maksujen määrä kasvoi viimeisellä neljänneksellä 32,8 miljoonaan. Vuoden alusta kasvua oli 21 prosenttia. Joulukuussa Nordean verkkopankkiin kirjaututtiin 9,8 miljoonaa kertaa ja maksujen määrä oli 11,6 miljoonaa.

Tulos

Tuotot yhteensä kasvoivat 3 prosenttia palkkiotuottojen ja muiden tuottojen voimakkaan kasvun myötä. Lisäksi luotto- ja talletusvolyymien voimakas kasvu tuki rahoituskatetta edelleen.

Henkilöasiakkaiden talletukset ja luotot kasvoivat edelleen viimeisellä neljänneksellä. Yritysten talletukset kasvoivat voimakkaasti, mutta yrityksille annettujen luottojen määrä pysyi lähes muuttumattomana.

Kulut kasvoivat kausivaihteluiden vuoksi viimeisellä neljänneksellä 4 prosenttia. Kulu/tuotto-suhde oli viimeisellä neljänneksellä 58 prosenttia, kun se kolmannella neljänneksellä oli 57 prosenttia. Luottotappiot olivat viimeisellä neljänneksellä 126 miljoonaa euroa, josta 109 miljoonaa euroa kirjattiin Norjan vähittäispankkitoiminnassa. Nämä tappiot olivat seurausta lähinnä kalanviljelyalan yritysten vaikeuksista. Oman pääoman tuotto oli 18 prosenttia.

Liikevoitto¹

	Yhteensä		Vähittäis- pankki, Tanska		Vähittäis- pankki, Suomi		Vähittäis- pankki, Norja		Vähittäis- pankki, Ruotsi		Puola ja Baltia	
	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002
Miljoonaa euroa												
Rahoituskate	783	774	207	203	222	223	114	107	229	231	9	6
Palkkiotuotot ja -kulut ja muut tuotot	343	321	79	74	79	93	60	47	113	99	9	4
Tuotot yhteensä	1 126	1 095	286	277	301	316	174	154	342	330	18	10
Kulut yhteensä	-648	-623	-167	-154	-145	-151	-104	-102	-206	-199	-18	-10
Tulos ennen luottotappioita	478	472	119	123	156	165	70	52	136	131	0	0
Luottotappiot	-126	-49	-10	-10	1	1	-109	-33	-3	-7	-4	0
Liikearvopoistot	-7	-6	0	0	0	0	0	0	-4	-4	-2	-1
Liikevoitto	345	417	109	113	157	166	-39	19	129	120	-6	-1
Kulu/tuotto-suhde, %	58	57	58	56	48	48	60	66	60	60	102	98
Oman pääoman tuotto, %	18	23	24	24	38	40	-11	6	23	22	-20	-4

¹ Lokakuun 2002 alussa voimaan tulleen organisaation mukaan. Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta organisaatiota.

Volyymit ja marginaalit¹

	Yhteensä		Vähittäis- pankki, Tanska		Vähittäis- pankki, Suomi		Vähittäis- pankki, Norja		Vähittäis- pankki, Ruotsi		Puola ja Baltia	
	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002
Volyymit, miljardia euroa												
Luotonanto	110,2	108,2	29,6	29,3	24,7	24,5	19,1	18,6	35,4	34,9	1,4	0,9
Talletukset	66,7	64,9	14,7	14,8	22,0	21,3	10,2	9,7	18,8	18,5	1,0	0,6
<u>Luottomarginaalit, %</u>												
Yritysassiakkaat	1,2	1,2										
Henkilöasiakkaat	1,6	1,6										
Kokonaismarginaali	1,4	1,4										
<u>Talletusmarginaalit, %</u>												
Yritysassiakkaat	1,2	1,3										
Henkilöasiakkaat	2,0	2,1										
Kokonaismarginaali	1,7	1,8										

¹ Marginaalit eivät sisällä Puolan ja Baltian maiden lukuja; volyymit on neljännesvuosittaisia keskiarvoja.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin¹

	1-12 2002	10-12 2002	7-9 2002	4-6 2002	1-3 ² 2002	10-12 2001
Liikevoitto, miljoonaa euroa	1 597	345	417	427	408	351
Oman pääoman tuotto, %	22	18	23	24	23	20
Kulu/tuotto-suhde, %	58	58	57	60	60	57
Asiakaskunta: henkilöasiakkaita, miljoonaa	9,7	9,7	9,5	9,5	9,5	8,9
yritysassiakkaita, miljoonaa	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9	0,6
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	20 300	20 300 ³	19 600	20 000	19 900	20 300

¹ Lokakuun 2002 alussa voimaan tulleen organisaation mukaan. Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta organisaatiota.

² Postgirot Bank on mukana vuoden 2002 ensimmäisestä neljänneksestä alkaen.

³ Sisältää LG Petro Bankin henkilöstön.

Suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat

- **Tuotot kasvussa, toiminta vilkasta suurasiakastoiminnossa, Shippingissä ja Marketsissa**
- **Toimintojen yhtenäistäminen jatkuu**
- **Luottokannan laatu vakaa**

Suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat (Corporate and Institutional Banking, CIB) tarjoaa finanssituotteita ja -palveluita konsernin kaikille yritysasiakasryhmille. Sillä on asiakasvastuu suuryrityksistä, shipping-, offshore- ja öljyalan yrityksistä sekä rahoituslaitoksista. Investointipankkipalveluita tarjoaa erillinen juridinen yksikkö, Nordea Securities.

Markkinat

Taloudelliset näkymät olivat edelleen epävarmat. Pohjoismaisten ja kansainvälisten osakemarkkinoiden tilanne parani. Vaihto jälkimarkkinoilla kasvoi kolmanteen neljännekseen verrattuna.

Osakemarkkinat

	Markkinavolyymi		Markkina-
	10–12, 2002 mrd euroa	10–12 vs. 7–9 %	indeksi 10–12, 2002 %
Tanska	11,3	-11,8	3,9
Suomi	49,3	26,4	11,2
Norja	13,6	11,4	4,2
Ruotsi	66,6	17,3	11,1
Keskimäärin		16,6	7,6

Liiketoiminta

Suurasiakastoiminnossa vuoden viimeinen neljännes oli hyvä, vaikka markkinatilanne jatkui haasteellisena. Liiketoiminta oli huomattavasti vilkkaampaa kuin kolmannella neljänneksellä. Nordea toimi pääjärjestäjänä Telenorin 1 000 miljoonan euron ja Novo Nordiskin 500 miljoonan euron luotoissa.

Kansainvälisessä toiminnossa ja shippingissä viimeinen neljännes osoittautui uusien toimeksiantojen osalta vuoden 2002 parhaaksi. Nordea toimi pääjärjestäjänä useissa merkittävässä kansainvälisissä shipping-

rahoitusjärjestelyissä, mukaan lukien Teekay Shipping (180 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria); Stena (600 miljoonaa dollaria); Bergesen (800 miljoonaa dollaria) ja Prosafe (400 miljoonaa dollaria). Nordea voitti vuonna 2002 Lloyd's Shipping Economistin palkinnon parhaalle syndikoitujen luottojen järjestäjälle.

Markets-toiminnon liiketoiminta jatkui vilkkaana. Valuutta- ja rahamarkkinakaupan lisäksi toimintaa vilkastuttaa edelleen johdannaisten ja erityisrahoituksen kasvava kysyntä. Toiminta velkapääomamarkkinoilla kehittyi myös edelleen ja Nordea on nyt ruotsalaisten yritysten syndikoitujen luottojen johtava järjestäjä.

Investointipankkitoiminnassa osakekauppa kasvoi edelliseen neljännekseen verrattuna, mutta corporate finance -toiminnan saamien toimeksiantojen määrä oli pieni. Nordea Securities oli Pohjoismaiden kolmanneksi suurin osakevälittäjä vaihdolla mitattuna. Nordea Securitiesin Lontoon ja New Yorkin toimipaikat lopetettiin ja aiemmin julkistettu kulujen vähentämisohjelma eteni suunnitelman mukaisesti.

Säilytyspalveluiden tapahtumamäärä kasvoi edellisneljännekseen verrattuna 4 prosenttia ja säilytyksessä olevat varat kasvoivat 5 prosenttia 365 miljardiin euroon. Pohjoismaiden markkinat kattavan säilytyspalvelukonseptin kysyntä oli viimeisellä neljänneksellä vilkasta.

Cash management -palvelujen yritysten verkkopankki otettiin pilottikäyttöön. Se on reaaliaikainen Internet-sovellus, joka kattaa kaikki tilit konsernin pohjoismaisilla kotimarkkinoilla.

Keskitettyjen tuotantoprosessien käyttöönotto eteni edelleen. Rahamarkkina- ja valuuttakaupan yhtenäinen perusrakenne on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2003 aikana.

Tulos

Tuotot yhteensä olivat viimeisellä neljänneksellä 321 miljoonaa euroa eli 41 miljoonaa euroa suuremmat kuin kolmannella neljänneksellä. Rahoituskate oli 116 miljoonaa euroa, jossa on kasvua 12 miljoonaa euroa. Luottomarginaalit kasvoivat edelleen. Luottoja oli kaikkiaan 25,5 miljardia euroa, kun niitä kolmannen neljänneksen lopussa oli 25,9 miljardia euroa. Muut tuotot olivat 205 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua 29 miljoonaa euroa. Muihin tuottoihin sisältyi erityisrahoitusjärjestelystä saatu 19 miljoonan euron tuotto.

Kulut yhteensä olivat viimeisellä neljänneksellä 174 miljoonaa euroa eli 24 miljoonaa euroa suuremmat kuin kolmannella neljänneksellä. Kuluihin sisältyi uudelleenjärjestelykuluja 23 miljoonaa euroa, joka on 10 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisneljänneksellä. Uudelleenjärjestelykulut liittyivät Nordea Securitiesin, kaupan rahoituksen, Emerging Marketsin, New Yorkin ja Lontoon toimipaikkojen sekä Marketsin uudelleenjärjestelyihin. Päätökset toiminnan yhdistämisestä ja yhtenäistämisestä näillä osa-alueilla ovat johtaneet henkilöstövähennyksiin. Tietotekniikkakulut kasvoivat edellisneljänneksestä 5 miljoonaa euroa merkittävien kehityshankkeiden edetessä. Muut kulut kasvoivat 9 miljoonaa euroa lähinnä tulokseen sidottujen palkkakulujen kasvun myötä.

Luottotappiot olivat vuosineljänneksellä 13 miljoonaa euroa eli edelleen hyvin matalalla tasolla. Luottokannan laatu pysyi vakaana. Maariskivarausta pienennettiin edellisneljänneksestä 3 miljoonaa euroa, mikä johtui toiminnan vähenemisestä kasvumarkkinoilla. Liikevoitto kasvoi kolmanteen neljänneksen verrattuna ja oli 137 miljoonaa euroa. Oman pääoman tuotto oli 17 prosenttia ja kulu/tuotto-suhde 54 prosenttia.

Liikevoitto toiminnoittain¹

	Yhteensä		Suur-asiakkaat		Kansainvälinen toiminto ja shipping		Investment Banking ²		Muut		Markets ³	
	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9	10-12	7-9
	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002
Miljoonaa euroa												
Rahoituskate	116	104	85	71	30	32	0	0	1	1		
Muut tuotot	205	176	171	127	18	19	24	27	-8	3		
Tuotot yhteensä	321	280	256	198	48	51	24	27	-7	4	135	113
Kulut yhteensä	-174	-150	-119	-84	-24	-14	-30	-33	-1	-19	-58	-52
Tulos ennen luottotappioita	147	130	137	114	24	37	-6	-6	-8	-15	77	61
Luottotappiot	-13	-11	3	-28	-16	-8				25		
Maariskivaraus	3	1	3	1								
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta	2	2							2	2		
Liikearvopoistot	-2	-2	-1	-1			0	0	-1	-1		
Liikevoitto	137	120	142	86	8	29	-6	-6	-7	11	77	61
Luotonanto, mrd euroa	25,5	25,9	18,5	18,8	7,0	7,1	-	-	-	-	-	-

¹ Lokakuun 2002 alussa voimaan tulleen organisaation mukaan. Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta organisaatiota.

² Luvut ovat tuloseriä toiminnon asiakasvastuullisena harjoittamasta toiminnasta. Sillä on tuottoja ja kuluja myös toiminnasta, josta sillä on palvelu- ja tuotevastuu. Nämä on kohdistettu konsernin muille asiakasvastuullisille yksiköille.

³ Marketsilla on tuotevastuu valuutta- ja rahamarkkinatuotteista ja niihin liittyvistä johdannaisista sekä muista kaupankäyntituotteista. Marketsin toimintaa seurataan tuotekohtaisen tuloksen avulla. Tuotetulos sisältää kaikki kyseiseen tuotteeseen liittyvät tuotot ja kulut, jotka kohdennetaan CIB:n ja vähittäispankin asiakasvastuullisille yksiköille.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin¹

	1-12	10-12	7-9	4-6	1-3	10-12
	2002	2002	2002	2002	2002	2001
Liikevoitto, miljoonaa euroa	503	137	120	121	125	135
Oman pääoman tuotto, %	16	17	15	16	15	15
Kulu/tuotto-suhde, %	54	54	54	57	49	56
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	2 436	2 436	2 542	2 551	2 593	2 663

¹ Lokakuun 2002 alussa voimaan tulleen organisaation mukaan. Vertailutiedot on muutettu vastaamaan uutta organisaatiota.

Varallisuudenhoito ja henkivakuutus

- **Hoidossa oleva varallisuus kasvoi 3 prosenttia viimeisellä neljänneksellä**
- **Sijoituksia siirrettiin edelleen korkotuotteisiin**
- **Toimintaa kohdennetaan ja tehostetaan Investment Management -toiminnassa**

Liiketoiminta-alueeseen kuuluvat yhteisöasiakkaiden varallisuudenhoito, henki- ja eläkevakuutus, sijoitusrahastot, yksityispankkitoiminta sekä toiminta yksityishenkilöiden säästämismarkkinoilla.

Markkinat

Lokakuussa alkanut osakemarkkinoiden elpyminen jatkui marraskuussa, mutta kasvu hidastui ja markkinatilanne heikkeni jälleen joulukuussa.

Liiketoiminta

Uusien sijoitusten nettomääräinen kasvu ja osakekurssien lievä elpyminen lisäsivät hoidossa olevaa varallisuutta syyskuun lopusta 3 prosenttia 95,9 miljardiin euroon. Koko vuoden 2002 aikana hoidettavaksi saadut uudet varat vastasivat nettomääräisesti 6,3 prosenttia hoidossa olleesta varallisuudesta.

Investment Management

Investment Management kohdensi toimintaansa entistä paremmin ja paransi kustannustehokkuutta organisaatiomuutosten avulla. Pohjoismaiden, Euroopan ja Pohjois-Amerikan asiakaspalveluorganisaatiot on yhdistetty yhdeksi kansainväliseksi myyntiorganisaatioksi. Myös osakesijoitusten hallinnointi on yhdistetty yhdeksi kansainväliseksi organisaatioksi, jotta resursseja voidaan käyttää tehokkaammin.

Liiketoimintayksikön hoidettavaksi saadut uudet sijoitukset olivat nettomääräisesti 0,1 miljardia euroa. Hoidossa olevan varallisuuden määrä kasvoi 63,8 miljardiin euroon eli 2 prosenttia edellisneljänneksestä.

Sijoituksia siirrettiin vuoden viimeisellä neljänneksellä edelleen korkotuotteisiin. Osakesijoitusten osuus laski 33 prosenttiin edellisneljänneksen 35 prosentista ja korkotuotteiden osuus oli 67 prosenttia. Tästä huolimatta bruttomarginaali nousi neljänneksen aikana keskimäärin 0,21 prosenttiin, kun se edellisneljänneksellä oli 0,20 prosenttia.

Sijoitusrahastot

Nordean rahastomyynti Eurooppaan kehittyi tälläkin neljänneksellä hyvin.

Nordean kaikkien rahastojen hoidossa oleva varallisuus kasvoi edellisneljänneksestä 5 prosenttia 31,9 miljardiin euroon. Uusia rahastosijoituksia oli viimeisellä neljänneksellä 0,4 miljardia euroa.

Markkinaosuudet vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä

	Pohjoismaat	Tanska	Suomi	Norja	Ruotsi
Uudet sijoitukset, netto	18,7 %	79,6 %	20,4 %	.. ¹	.. ²
Hoidossa oleva varallisuus	19,9 %	26,8 %	23,8 %	9,2 %	17,7 %

¹ Uudet sijoitukset vähenivät nettomääräisesti markkinoilla viimeisellä neljänneksellä.

² Uudet sijoitukset vähenivät nettomääräisesti Nordeassa viimeisellä neljänneksellä.

Sijoitusrahastojen keskimääräinen marginaali oli 0,01 prosenttiyksikköä pienempi kuin kolmannella neljänneksellä.

Henkivakuutus

Henkivakuutustoiminnan tulos oli 44 miljoonaa euroa (-13 miljoonaa euroa). Nettomaksutulo kasvoi 257 miljoonaa euroa neljänneksen aikana. Sijoitusten tuotto oli 2,7 prosenttia (-0,8 prosenttia). Edellisneljänneksen lukuja heikensivät ohjauskorkojen laskun vuoksi kasvaneet vastuut. Arvostuserot ja varaukset olivat 3,1 prosenttia (2,9 prosenttia) sitoumuksista.

Henkivakuutustoiminnassa huomio on kiinnitetty economic profiittiin perustuvan liiketoimintamallin käyttöönottoon. Mallin tavoitteena on turvata toiminnan elinkelpoisuus pitkällä aikavälillä, tehostaa riskienhallintaa ja korostaa liiketoimintaan sisältyvät riskit huomioon ottavien tunnuslukujen merkitystä.

Nordic Private Banking

Tytäryhtiö Treviso Bankin toimintaa koskevaa strategiaa pohdittiin Nordeassa vuoden viimeisen neljänneksen aikana. Yhtenä vaihtoehtona oli yrityksen myynti. Tammikuussa päätettiin, että Treviso Bankin yhdistäminen Nordea Private Bankingiin oli paras vaihtoehto asiakkaiden ja osakkeenomistajien kannalta. Yksikön hoidossa oleva varallisuus oli vuoden lopussa 19,5 miljardia euroa eli kasvua oli 5 prosenttia kolmanteen neljännekseen verrattuna.

European Private Banking

Nordea vahvisti asemansa johtavana pohjoismaisena pankkina Luxemburgissa, kun sen hoidossa oleva varallisuus kasvoi 6,7 miljardiin euroon. Kasvua oli 0,2 miljardia euroa edellisestä neljänneksestä.

Tulos

Varallisuudenhoidon tuotekohtainen tulos oli 38 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksellä oli 35 miljoonaa euroa. Kuluja valvottiin edelleen tiukasti vuoden viimeisen neljänneksen aikana. Kuluihin sisältyy 3 miljoonaa euroa Investment Managementin organisaatiomuutoksiin liittyviä uudelleenjärjestelykuluja.

Tuotot kasvoivat 4 miljoonaa euroa edellisneljännekseen verrattuna lähinnä osakemarkkinoiden tilanteen paranemisen vuoksi.

Henkivakuutustoiminnan tulos oli 44 miljoonaa euroa, eli 57 miljoonaa euroa parempi kuin edellisneljänneksellä. Kasvu johtui lähinnä sijoitustoiminnan tuottojen positiivisesta kehityksestä viimeisellä neljänneksellä.

Volyymit, uudet sijoitukset ja marginaalit

Miljardia euroa	Yhteensä			Tanska		Suomi		Norja		Ruotsi	
	10–12 2002	Uudet sij.	7–9 2002	10–12 2002	7–9 2002	10–12 2002	7–9 2002	10–12 2002	7–9 2002	10–12 2002	7–9 2002
Sijoitusrahastot ¹	31,9	0,4	30,4	10,2	9,6	3,7	3,5	1,4	1,4	13,7	13,1
Investment Management	63,8	0,1	62,6								
josta sijoitusrahastot	28,1	0,0	27,3								
josta konsernin sisäiset vakuutukset ²	16,8	0,1	16,5								
Nordic Private Banking	19,5	0,5	18,6								
European Private Banking	6,7	0,1	6,5								
Kiinteistöt	2,0		1,9								
Yhteensä	95,9	1,1	92,7								
Sijoitusrahastomarginaali, % ³	0,96		0,97	0,58	0,56	1,34	1,35	0,81	0,86	1,09	1,10
Investment Management -marginaali, % ⁴	0,21		0,20								

¹ Mukaan lukien Pohjoismaiden ulkopuolella 2,8 miljardia euroa kolmannella neljänneksellä ja 3,0 miljardia euroa viimeisellä neljänneksellä.

² Sijoitussidonnaiset vakuutukset sisältyvät pääsääntöisesti sijoitusrahastoihin.

³ Tanskan marginaalit ovat nettomarginaaleja ja muiden maiden marginaalit bruttomarginaaleja (ennen rahastojen hallinnointikuluja).

⁴ Marginaaleja laskettaessa otetaan huomioon Nordean sijoitusrahastot ja konsernin sisäiset vakuutukset.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin – varallisuudenhoito

Miljoonaa euroa	1–12 2002	10–12 2002	7–9 2002	4–6 2002	1–3 2002	10–12 2001
Tuotot	477	113	109	124	131	133
Kulut	-197	-51	-49	-49	-48	-63
Jakelukulut	-102	-24	-25	-26	-27	-15
Tuotetulos	178	38	35	49	56	55
<i>josta vähittäispankin osuus</i>	84	19	15	19	31	30
Liikevoitto, asiakasvastaulliset yksiköt	80	17	15	23	25	25
Kulu/tuotto-suhde, % – asiakasvastaulliset yksiköt	66	70	72	62	61	64
Hoidossa oleva varallisuus, miljardia euroa	96	96	93	100	108	105
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	846	846	856	856	846	846

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin – henkivakuutus

Miljoonaa euroa	1–12 2002	10–12 2002	7–9 2002	4–6 2002	1–3 2002	10–12 2001
<i>Perinteinen henkivakuutus</i>						
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	2 021	595	381	486	559	589
Vakioitu sijoitustoiminnan tulos ¹	1 047	284	285	239	239	288
Maksetut korvaukset ja varausten muutos	-2 628	-771	-511	-642	-704	-889
Vakuutustoiminnan liikekulut	-125	-34	-29	-31	-31	-29
Oikaistu tulos¹	315	74	126	52	63	-41
Kurssivaihteluiden vaikutus sijoitustoiminnan tulokseen	-1 016	117	-435	-540	-158	267
Laskuperustekorron muutos	-243	-83	-277	-94	211	-228
Säännösten mukainen tulos	-944	108	-586	-582	116	-2
josta vakuutuksenottajien osuus	-28	0	-6	-11	-11	-5
josta siirrot varauksiin/varauksista	988	-51	579	570	-110	12
Sairaus- ja tapaturmavakuutustoiminnan vakuutustekninen tulos	-10	-4	-1	-5	0	-
Tulos ennen veroja	6	53	-14	-28	-5	5
<i>Sijoitussidonnaiset vakuutukset</i>						
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	470	127	84	125	134	189
Tulos ennen veroja	-4	-9	1	2	2	-1
<i>Yhteensä</i>						
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	2 491	722	465	611	693	778
Tulos ennen veroja	2	44	-13	-26	-3	4
josta vähittäispankin osuus	80	38	14	16	12	22
Joukkolainat	14 551	14 551	12 945	11 699	11 453	11 205
Osakkeet	2 524	2 524	3 543	4 859	5 330	5 001
Kiinteistöt	2 041	2 041	1 908	1 872	1 782	1 740
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	2 974	2 974	2 827	3 144	3 533	3 378
Sijoitukset yhteensä	22 090	22 090	21 223	21 574	22 098	21 324
Sijoitusten tuotto, % ²	2,7	2,7	-0,8	-1,9	0,5	3,3
Vastuuvelka	21 370	21 370	20 585	20 901	21 249	20 534
josta arvostuserot ja varaukset	551	551	508	1 088	1 694	1 566
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta) ³	943	943	896	787	796	802

¹ Säännösten mukaisessa raportoinnissa sijoitukset arvostetaan markkina-arvoon, minkä vuoksi lyhytaikaiset kurssivaihtelut vaikuttavat tulokseen. Vakioitu sijoitustoiminnan tulos on laskettu henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden pitkän aikavälin tuotto-odotuksen mukaan.

² Ilman sijoitussidonnaisten vakuutusten vaikutusta.

³ Henkilöstömäärän lisäys vuoden 2002 kolmannella ja neljännellä neljänneksellä aiheutui aikaisemmin vahinkovakuutuksen liiketoiminta-alueeseen sisältyneiden yhteisten toimintojen siirtymisestä henkivakuutustoimintaan.

Konsernin varainhallinta

- **Joukkolainasalkku tuotti voittoa**
- **Osakesijoitusten keskittämisestä syntyi tappioita**

Konsernin varainhallinta vastaa konsernin omista sijoituksista ja muuhun kuin vakuutustoimintaan liittyvästä riskitradingistä sekä konsernin varainhankinnasta ja taseriskien hallinnasta.

Markkinat

Kansainvälisen taloudellisen tilanteen alavireys jatkui vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä. Osakekurssit vakaantuivat jonkin verran. Kansainväliset joukkolainamarkkinat piristyivät koko neljänneksen ajan ja tuottokäyrät jyrkkenivät keskuspankkien koronlaskujen seurauksena.

Liiketoiminta

Konsernin varainhallinta jatkoi neljänneksen aikana konsernin osakeomistusten keskittämistä ja joitakin suurimpia noteerattuja ja noteeraamattomia osakeomistuksia myytiin. Sijoituksia yksityisiin osakerahastoihin vähennettiin ja vuoden 2002 lopussa konsernilla oli 210 miljoonaa näihin rahastoihin tehtyjä sijoituksia. Lisäksi konserni oli sitoutunut sijoittamaan yksityisiin osakerahastoihin 118 miljoonaa euroa.

Marraskuussa Nordea palasi Yhdysvaltain markkinoille ja laski liikkeelle 800 miljoonan Yhdysvaltain dollarin lainan, jolla on huonompi etuoikeus kuin muilla lainoilla.

Konsernin varainhankinta on jälleenrahoituksessaan hyötynyt Nordean erilaisten lyhytaikaisten rahoitusohjelmien vilkkaasta kysynnästä.

Joulukuun lopussa konsernin varainhallinnan kaupankäyntipositioihin sisältyvä korkoriski oli 99 miljoonaa euroa olettaen, että markkinakorot muuttuisivat samansuuntaisesti yhdellä prosenttiyksiköllä. Edellisneljänneksen lopussa vastaava riski oli 118 miljoonaa euroa.

Osakeriski VaR:na mitattuna oli neljänneksen lopussa 46 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksen lopussa oli 51 miljoonaa euroa. Lukuun sisältyvät kaikki noteeratut ja noteeraamattomat osakkeet sekä sijoitukset yksityisiin osakerahastoihin.

Tulos

Vuoden viimeisen neljänneksen liikevoitto oli 27 miljoonaa euroa. Edellisneljänneksellä se oli 31 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan tulos oli 17 miljoonaa euroa, kun se kolmannella neljänneksellä oli 14 miljoonaa euroa.

Joukkolainoista saatuja tuottoja oli 23 miljoonaa euroa. Vuoden kolmannella neljänneksellä niitä oli 61 miljoonaa euroa. Osakesijoituksista syntynyt tappio oli 6 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksellä oli 47 miljoonaa euroa. Osakesijoitusten tappiot liittyivät tiettyjen yksityisten osakerahastojen arvomuutoksiin.

Konsernin varainhankinnan liikevoitto oli 10 miljoonaa euroa.

Liikevoitto toiminnoittain

	Yhteensä		Konsernin sijoitukset				Konsernin varainhankinta	
			Kiinteätuottoiset arvopaperit		Osakesalkut		10-12 2002	7-9 2002
	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002	10-12 2002	7-9 2002		
Miljoonaa euroa								
Tuotot			25	64	-4	-46	18	26
Kulut			-2	-3	-2	-1	-8	-9
Liikevoitto ilman sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja	10	17					10	17
Sijoitustoiminnan tulos	17	14	23	61	-6	-47		
Liikevoitto	27	31						

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	1-12 2002	10-12 2002	7-9 2002	4-6 2002	1-3 2002	10-12 2001
Liikevoitto, miljoonaa euroa	114	27	31	21	35	38
Kulu/tuotto-suhde, %	28	44	35	22	23	17
Joukkolainat, miljoonaa euroa	12 061	12 061	14 154	13 496	15 124	13 378
Osakkeet, miljoonaa euroa	476	476	499	616	682	574
Sijoitukset yhteensä, miljoonaa euroa	12 537	12 537	14 653	14 112	15 806	13 952
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	96	96	98	104	106	101

Keskiviikkona 19. helmikuuta 2003

Lars G Nordström
Konsernijohtaja

- Puhelinkonferenssi, jossa on paikalla johdon edustajia, pidetään 19. helmikuuta 2003 klo 17.00 Ruotsin aikaa. (Puhelinkonferenssiin voi osallistua soittamalla numeroon +44 (0)20 7162 0183 (password Nordea) 10 minuuttia ennen tilaisuuden alkua.)
- Tämä tilinpäätöstiedote on saatavana Internetistä osoitteesta www.nordea.com.
- Internetistä on saatavana myös tähän tilinpäätöstiedotteeseen liittyvä graafinen esitys.

Lisätietoja:

Arne Liljedahl, konsernin talousjohtaja	+46 8 614 7996	
Sigurd Carlsen, sijoittajasuhteet	+46 8 614 7852	(tai +46 70 204 9878)
Erik Evrén, konserniviestintä	+46 8 614 8611	(tai +46 70 946 5389)

Tapahtumat vuonna 2003:

Varsinainen yhtiökokous pidetään 24. huhtikuuta.
Osavuositarkastus tammi-maaliskuulta 2003 julkistetaan 7. toukokuuta.
Osavuositarkastus tammi-kesäkuulta 2003 julkistetaan 20. elokuuta.
Osavuositarkastus tammi-syyskuulta 2003 julkistetaan 29. lokakuuta.

Nordean vuosikertomus on saatavana Internet-osoitteesta www.nordea.com maaliskuun alussa.

Tämä tiedote julkistetaan myös ruotsiksi, norjaksi, tanskaksi ja englanniksi. Jos erikielisten tekstien välillä on epä johdonmukaisuuksia, englanninkielinen teksti on oikea.

Säännösten mukainen tuloslaskelma

Miljoonaa euroa	Liite	10-12	10-12	2002	2001
		2002	2001		
Korkotuotot		2 601	2 630	10 382	11 308
Korkokulut		-1 643	-1 718	-6 628	-7 620
Rahoituskate		958	912	3 754	3 688
Osinkotuotot		3	4	36	49
Palkkiotuotot ja -kulut		403	385	1 573	1 453
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	1	76	91	253	349
Liiketoiminnan muut tuotot		63	37	190	250
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		1 503	1 429	5 806	5 789
Hallintokulut:					
Henkilöstökulut		-531	-493	-2 065	-1 912
Muut kulut		-399	-359	-1 481	-1 341
Suunnitelman mukaiset poistot		-90	-93	-330	-290
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-1 020	-945	-3 876	-3 543
Tulos ennen luottotappioita		483	484	1 930	2 246
Luottotappiot, netto	2	-78	-47	-250	-362
Saamisen turvaamiseksi hankittujen kiinteistöjen arvonmuutokset	2	2	-9	-11	-11
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta		16	35	52	95
Liikevoitto, pankkitoiminta		423	463	1 721	1 968
Liikevoitto, vakuutustoiminta	3	38	-3	-148	-67
Liikevoitto		461	460	1 573	1 901
Eläkekulujen oikaisu		2	8	-281	27
Verot		-140	55	-405	-360
Vähemmistöosuus		0	0	0	0
Tilikauden tulos		323	523	887	1 568
Osakekohtainen tulos (laimennusvaikutuksen jälkeen), euroa		0,10	0,18	0,30	0,53

Säännösten mukainen tase, kauden lopussa

Miljoonaa euroa	Liite	2002	2001
Saamiset luottolaitoksilta		23 496	21 370
Luotonanto	4	145 740	137 570
Korolliset arvopaperit		28 166	33 281
Osakkeet		596	824
Tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeet		538	478
Aineettomat hyödykkeet		2 461	2 551
Aineelliset hyödykkeet		1 840	1 986
Muut pankkitoiminnan varat ¹		25 248	19 849
Vakuutustoiminnan varat ¹		21 534	23 640
Vastaavaa yhteensä		249 619	241 549
¹ josta sijoitukset, joissa riski on asiakkailla ja vakuutuskenottajilla.		5 872	6 212
Velat luottolaitoksille		25 962	30 243
Yleisön talletukset		91 663	86 396
Muut velat yleisölle		2 514	4 686
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		61 858	61 175
Muut pankkitoiminnan velat		29 370	18 961
Vakuutustoiminnan velat		20 218	22 305
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		6 127	5 927
Vähemmistöosuus		10	37
Oma pääoma	5	11 897	11 819
Vastattavaa yhteensä		249 619	241 549

Rahoituslaskelma

Miljoonaa euroa	2002	2001
Varsinaisen liiketoiminnan kassavirta ennen varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutosta	1 892	1 787
Varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutos	-3 181	-6 503
Varsinaisen liiketoiminnan kassavirta	-1 289	-4 716
Investointien kassavirta	1 402	3 933
Rahoitustoiminnan kassavirta	48	3 275
Kauden kassavirta ¹	161	2 492
Likvidit varat kauden alussa	8 323	5 831
Likvidit varat kauden lopussa	8 484	8 323
¹ josta		
Postgirot Bank AB:n hankinta	-	-449
Kauden kassavirta	-	1

Muut liitteet

Vakavaraisuus	6
Johdannaissopimukset	7

Liitteet

Liite 1 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot , miljoonaa euroa	2002	2001
Toteutuneet voitot/tappiot		
Osakkeet/osuudet ja muut osakesidonnaiset erät	26	17
Korolliset arvopaperit ja muut korkosidonnaiset erät	-9	71
Velan lunastus		
	17	88
Toteutumattomat voitot/tappiot		
Osakkeet/osuudet ja muut osakesidonnaiset erät	-40	42
Korolliset arvopaperit ja muut korkosidonnaiset erät	42	35
	2	77
Muut	10	2
Valuuttatoiminnan nettotuotot	224	182
Yhteensä	253	349¹

¹ Sisältää 68 miljoonan euron erän, joka liittyy pysyvien vastaavien uudelleenryhmittelyyn vuoden 2001 ensimmäisellä neljänneksellä.

Liite 2 Luottotappiot, netto , miljoonaa euroa	2002	2001
<i>Saatavakohtaisesti arvostetut saamiset</i>		
Toteutuneet luottotappiot	-515	-532
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty luottotappiovaraus	439	448
Tilikauden aikana tehdyt luottotappiovaraukset	-611	-845
Palautukset toteutuneista luottotappioista	100	108
<u>Luottotappiovarausten peruutukset</u>	<u>328</u>	<u>489</u>
Luottotappiot saatavakohtaisesti arvostetuista saamisista, netto	-259	-332
<i>Saatavaryhmäkohtaisesti arvostetut saamiset</i>		
Toteutuneista tappioista kirjatut luottotappiot	-19	-17
Palautukset toteutuneista luottotappioista	19	15
<u>Luottotappiovarausten peruutukset / uudet luottotappiovaraukset</u>	<u>-5</u>	<u>-14</u>
Luottotappiot saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista	-5	-16
<i>Yleiset luottotappiovaraukset</i>		
Yleisten luottotappiovarausten peruutukset / uudet yleiset luottotappiovaraukset	5	-
<i>Maariskivaraukset</i>		
Maariskivarausten peruutukset / uudet maariskivaraukset	10	-12
<i>Vastuusitoumukset</i>		
Luottotappiot takauksista ja muista vastuusitoumuksista	-1	-2
Luottotappiot, netto	-250	-362
Saamisen turvaamiseksi hankittujen kiinteistöjen arvomuutokset	-11	-11
Luottotappiot liiketoiminta-alueisiin perustuvassa tuloslaskelmassa	-261	-373

Liite 3 Liikevoitto, vakuutustoiminta, miljoonaa euroa	2002	2001
Vahinkovakuutus		
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	841	1 520
Sijoitustoiminnan tuotot	64	111
Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-698	-1 241
Vakuutustoiminnan liikekulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-249	-395
Vakuutustoiminnan tulos	-42	-5
Sijoitustoiminta		
Korot ym.	70	134
Toteutuneet ja toteutumattomat myyntivoitot	-35	-18
Sijoitustoiminnan kulut	-4	-9
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-67	-120
Sijoitustoiminnan tulos	-36	-13
Tulos ennen veroja, vahinkovakuutus	-78	-18
Henki- ja eläkevakuutus		
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	2 359	2 511
Korvauskulut, maksetut korvaukset ja varausten muutokset	-2 466	-3 238
Asiakashyvitystasoisuustavastuun muutos	786	1 053
Vakuutustoiminnan liikekulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-157	-146
Sairaus- ja tapaturmavakuutustoiminnan vakuutustekninen tulos	-10	-
Sijoitustoiminta		
Korot ym.	750	849
Toteutuneet ja toteutumattomat myyntivoitot	-1 275	-1 132
Sijoitustoiminnan kulut	-17	-19
Eläkkeistä maksettava vero ym.	32	105
Tulos ennen veroja, henki- ja eläkevakuutus	2	-17
Liikevoitto ennen konsernioikaisuja	-76	-35
Vahinkovakuutustoiminnan myynti	-44	-
Konsernioikaisut (liikearvopoisto)	-28	-32
Liikevoitto, vakuutustoiminta	-148	-67

Liite 4 **Luotonanto**

Luottosalkku, miljoonaa euroa	31.12.2002			31.12.2001		
	Luotonanto	Epävarmat saamiset, netto	Varaukset	Luotonanto	Epävarmat saamiset, netto	Varaukset
Yritykset	85 089	890	1 764	84 088	655	1 866
Henkilöasiakkaat	57 929	213	383	50 716	200	393
Julkisyhteisöt	2 722	4	6	2 766	0	0
Yhteensä	145 740	1 107	2 153	137 570	855	2 259

	31.12.2002	30.9.2002	30.6.2002	31.3.2002	31.12.2001
Epävarmat saamiset, miljoonaa euroa	2002	2002	2002	2002	2001
Epävarmat saamiset, brutto	3 260	3 136	3 180	3 132	3 114 ¹
Luottotappiovaraukset	-2 153	-2 290	-2 305	-2 291	-2 259
josta varaukset saatavakohtaisesti arvostetuista saamisista	-1 698	-1 834	-1 836	-1 829	-1 803
varaukset saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista	-64	-79	-79	-82	-92
yleiset luottotappiovaraukset	-391	-377	-390	-380	-364
Epävarmat saamiset, netto	1 107	846	875	841	855 ¹

Luottotappiovaraukset / epävarmat saamiset, brutto, %	66	73	72	73	73
Epävarmat saamiset, netto, %:ia luotonannosta	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6

Saamisen turvaamiseksi hankittu omaisuus

Kiinteistöomaisuus	2	3	12	13	13
Osakkeet ja osuudet	26	22	34	38	35
Muut	1	1	1	1	1
Yhteensä	29	26	47	52	49

¹ Ruotsin rahoitustarkastuksen määräysten mukaan matalakorkoiset saamiset luokitellaan epävarmoiksi saamisiksi. Vuoden 2001 lopun luvut on luokiteltu uudelleen ja niihin on sisällytetty 28 miljoonaa euroa matalakorkoisia saamia, jotka aiemmin luokiteltiin ongelmaluotoiksi.

Liite 5 Oman pääoman muutokset, miljoonaa euroa	2002	2001
Oma pääoma vuoden alussa	11 819	11 105
Osinko	-682	-675
Vaihtovelkakirjojen vaihto osakkeiksi	14	2
Omat osakkeet ¹	-177	-41
Muuntoerot	36	-140
Tilivuoden tulos	887	1 568
Oma pääoma vuoden lopussa	11 897	11 819

¹ Konsernin omistuksessa oli joulukuun 2002 lopussa 57,1 miljoonaa omaa osaketta (31.12.2001 konsernin omistuksessa oli 17,9 miljoonaa osaketta). Tammi-joulukuussa 2002 osakkeita oli konsernin omistuksessa keskimäärin 29,8 miljoonaa.

Liite 6 Vakavaraisuus	2002	2001
Ensisijainen oma pääoma, miljoonaa euroa	9 612	9 900
Vakavaraisuuspääoma, miljoonaa euroa	13 364	12 353
Riskisijoitukset (pankkitoiminta), miljardia euroa	135	136
Ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista, %	7,1	7,3
Vakavaraisuussuhde, %	9,9	9,1

Liite 7 Johdannaissopimukset

Miljoonaa euroa 31.12.2002	Korko- johdannaiset		Osake- johdannaiset		Valuutta- johdannaiset	
	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo
Positiivinen arvo	10 098	9 817	305	204	9 106	8 627
Negatiivinen arvo	10 158	9 944	269	177	10 376	9 745

Tilinpäätösperiaatteet

Raportointi on muutettu vuoden 2002 alusta lähtien Ruotsin rahoitustarkastuksen luottoja koskevien uusien määräysten mukaiseksi. Nordea Bank Norgen hankinnan yhteydessä joulukuussa 2000 konserni teki yleisen luottotappiovarauksen. Varaus liittyi luottoihin, joita ei oltu vielä luokiteltu epävarmoiksi saamisiksi. Vuoden 2001 lopussa varaus oli 235 miljoonaa euroa. Erään sisältyi vuoden 2001 kolmannella neljänneksellä tehdystä sadan miljoonan euron yleisestä luottotappiovarauksesta jäljellä olleet 36 miljoonaa euroa. Nordean luottotappiovaraukset analysoitiin ja määritettiin uusien määräysten mukaan vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä, minkä jälkeen vuoden 2001 lopun varaukset (2 259 miljoonaa euroa, 155 miljoonan euron maariskivaraukset pois lukien) luokiteltiin uudelleen seuraavasti:

Miljoonaa euroa	
Varaukset saatavakohtaisesti arvostetuista saamisista	1 803
Varaukset saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista	92
Yleiset luottotappiovaraukset	364
Yhteensä	<u>2 259</u>

Konsernin vahinkovakuutustoiminnan myynnin jälkeen henkivakuutustoiminnan tulos esitetään konsernituloslaskelmassa yhtenä eränä. Henkivakuutus- ja vahinkovakuutustoiminnan luvut vertailuajanjaksoilta on muutettu tämän käytännön mukaisiksi. Lisäksi henkivakuutustoimintaan sovellettavia konsernin tilinpäätösperiaatteita muutettiin vuoden 2002 kolmannella neljänneksellä. Kunkin juridisen yksikön sijoituksia käsitellään yhtenä kokonaisuutena, kun ne arvostetaan hankinta-arvoon tai sitä alempaan markkina-arvoon. Vertailuluvut vuoden 2002 alkupuoliskolta on muutettu vastaamaan tätä käytäntöä.

Muilta osin on noudatettu Ruotsin kirjanpitolautakunnan vuoden 2002 alusta voimaan tulleita suosituksia. Näiden suositusten noudattaminen ei ole vaikuttanut raportointiin. Tilinpäätösperiaatteet ja laskentatavat ovat muilta osin samat kuin Nordean vuoden 2001 tilinpäätöksessä.

<u>1 euro = ... Ruotsin kruunua</u>	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Tuloslaskelma (keskikurssi)	9,1381	9,2684
Tase (kurssi kauden lopussa)	9,1528	9,3012
<u>1 euro = ... Tanskan kruunua</u>	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,4301	7,4515
Tase (kurssi kauden lopussa)	7,4288	7,4365
<u>1 euro = ... Norjan kruunua</u>	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,5123	8,0516
Tase (kurssi kauden lopussa)	7,2756	7,9515

Nordea AB (publ)

	2002	2001
Miljoonaa euroa		
Tuloslaskelma		
Liiketoiminnan tuotot	15	2
Liiketoiminnan kulut:		
Henkilöstökulut	-29	-14
Poistot	0	-
Liiketoiminnan muut kulut	-53	-36
Liiketappio	-67	-48
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot:		
Osinkotuotot, saadut	-	400
Osinkotuotot, ennakko-osingot	903	1,000
Konserniavustukset	289	412
Korkotuotot	40	22
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopaperien arvonalentumiset	-370	-
Korkokulut	-47	-24
Palkkiokulut	-1	-3
Muut rahoituserät	-27	14
Tulos rahoituserien jälkeen	720	1 773
Siirto tuloksentasausrahastoon	-60	-67
Eläkekulujen oikaisu	-3	0
Tulos ennen veroja	657	1 706
Tilikauden verot	-40	-62
Tilikauden tulos	617	1 644
Tase kauden lopussa		
Vastaavaa:		
Aineettomat hyödykkeet	0	-
Tytäryhtiöosakkeet	9 087	9 307
Pitkäaikaiset saamiset	851	183
Vaihtuvat vastaavat	1 437	1 850
Vastaavaa yhteensä	11 375	11 340
Vastattavaa:		
Oma pääoma	9 511	9 727
Vapaaehtoiset varaukset	128	67
Pakolliset varaukset	11	8
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	111
Muut velat	1 725	1 427
Vastattavaa yhteensä	11 375	11 340
Oman pääoman muutokset		
Oma pääoma vuoden alussa	9 727	8 892
Omien osakkeiden takaisinosto	-190	-119
Osinko	-682	-675
Vaihtovelkakirjojen vaihto osakkeiksi	14	2
Konserniavustus	25	-17
Tilivuoden tulos	617	1 644
Oma pääoma vuoden lopussa	9 511	9 727